

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

A községi választások.

A községi képviseletek és eljárások választása legtöbb helyett már be van fejezve s az eredményről most gyűlnék be a részletes adatok, melyek némileg hivatva lesznek a felől tájékozni bennünket, hogy az idők folyamán, az újabb viszonyok hatása alatt minő eredményt lehetett elérni a községi adminisztratio fejlesztése körül.

Nem egy tekintélyesebb s a helyzetet ismerő egyén fogja fejté válni már előre az eredmény felett s van elég, ki hitja, hogy régebben több jó, megbízható, tekintélyt és rendet tartani tudó birót lehetett látni a falukban, mint most. — Nem vitatkozunk e felett, — de a jelenlegiek mentségére fel kell említenünk, hogy régebben mégis több ideje maradt egy falusbirónak a falu ügyeivel bajlódni, mint most s ha volt elég józan esze s katonakorából maradt némi világlátása, — hát eltudta igazítani a falu dolgát a nélkül, hogy szükségessége lett volna arra a tömérdek rendeletre, mivel az adóügyön elkezdve a különböző rovatok felhajtásig (no, de még mennyi teendő van e kettő között!) többszörös kiadásban, pótrendeletekkel elárasztják. Még iskolázott ember is nehezen tör át e munkahalmazon, — hát még az irástudatlan s anyanyelvén kívül más ritkán ismerő gazdaember, kinek még ráadásul saját gazdaságát is rendben kell tartania!

Pedig a falu dolgainak jó rendben tartása első alapja a jó közigazgatásnak. Mit ér pl. ha falumtól 1—2 mérföldre rendes ut, — még tovább talán vasut is van, ha a faluban magában megreked a közlekedés. — Mit ér a közegészségügyi törvény, ha rendetlenül épült házak, tisztátalan udvarok, büzhödő árkok teszik egészségtelenné a falut. — Mit ér a legszigorubb büntető törvény, ha ott a zsidó korcsma, hol az emberek nap-hosszant pálinkáznak, vesztegetik a kevés vagyont, majd — ha ez elfogy — lopott holmikat hordanak össze s legtöbbször véres verekedéssé fajul az erkölcsi érzést is levetkőzők mulatozása. — Mit

ér a papnak józan életre, szorgalomra, a legszükségesebb szellemi képzettség megszerzésére felhívó prédikációja, ha nincs értelmes és erélyes biró, a ki bezárja a megszabott időn túl nyitva tartott korecsmát, — jó példával járjon elől a munkásságban s gazdasági dolgokban és a legszigorubb felügyelettel párosult jó akarattal legyen az iskoláztatás iránt.

Ott van az állattenyésztés, ott a gyümölcstermelés, faültetés terjesztése, mind olyan dolgok, melyek előre vitelére a törvényhatóság s az arra alakult egyletek segélyét veheti igénybe minden buzgó előjáró. — Itt van pl. Enyedben egy oly vinczellér-képezde, melyhez hasonló szakérőkkel s eredményes munkássággal bizony nem sok intézet dísekedhetik, — ugyan megnézzük-e az értelmesebb gazdákat, — figyelmeztetik-e erre a falusbirók? — Bizony pedig ez is a közönségért lett felállítva.

Szóval: annyi teendője van egy falusbirónak s buzgalmával annyi jót tehetne községeért, hogy kitaró munkában eltöltött néhány esztendő múlva nem kellene minden jó eszme kivitelével azon okból hagyni fenn, — mert népünk lomha, dologtalan és szegény. Hiszen pm. sem a szász, sem a székelyföldi községek nem voltak olyan rendezettek, mintmost. A fejlődés munkája ott talán évszázadok óta foly, de ha nálunk soha nem kezdődik meg, — bizony soha sem is lesz elérve a kívánt eredmény.

Vajha az új községi előjárók és képviseleti tagok sorában akadna minél több oly ember, ki megérdemelje a minta előjáró díszes czimét, s a faluja határán tulterjedő elismerést, közbeesülést is. Hogy e tekintetben a t. szolgabíró és körjegyző urak igen sokat tehetnek, — azt talán említenünk sem kell. A buzditás, jó utba igazítás, támogatás első sorban bizonyára az ő kötelességük; kérjük tegyék meg lankadatlan buzgalommal mindig a lehető.

Nagyenyed város képviseletének alakuló közgyűlése (jan. 20.)

Fagyos szél fújt Torda felől. A hőmérő reggel minus 18. R. fokon állott. A nap azonban ragyogott s a hó ropogott. A városház tetején nemzeti zászló lobogott. Azért kell ezt mind elősorolnom, hogy annál szembetűnőbbé tehessem azon férfiak törhetlen buzgalmát és a közügyek iránti hő lelkesedését, kik ily körülmények között is készek voltak elhagyni a fűtött szoba enyhe melegét és szembeszállva jéggel, fagygyal, megjelentek egy ünnepélyes alkotmányos aktuson: az új virilisek és a decemberben választott képviselők alakuló közgyűlésén. Pedig a tapasztaltabbak jól tudták, hogy mi vár rájuk, — és mégis elmentek. A legtapasztaltabbak azonban ott-hon maradtak s így emelték az elismerést az időjáráshoz mért praktikus magatartásuk felett.

Már folyt az ismerkedés a díszteremben, mikor beléptünk. A városi képviselet nagy fájának legzsengőbb hajtásai, — a zordidó daczára — már virultak az idősb ág-bogok, s a vén törzs-szalak közepette. Igyekeztem studiumokat esinálni diskurzusok alaptételeiből s ebből vonni le a következtetést a képviseletbeli pártok és elvtársak mikénti csoportosulására nézve. Meglehető siker követtem törekvésemet. Ugy vettem észre, hogy némelyek az 1887-beli risling aromájának elvileg való megállapításán fáradoztak; ezeknek majd jó hasznát fogja venni a város közigazgatási viszonyai felvirratása körül. Mások a kettőse tükrövegű ablakokon át beáradó nap melegét vizsgálgatták feltartott tenyerikkel; ujaik közét piroslóan világította meg a ragyogó napsugár. A sokat markoló és keveset fogó, — vagy pedig a készre váró hazafiak pártja volt-e ez? — még bizonytalan, de meglehet, hogy egyszerűen csak művészeti tanulmányok, vagy élettani kísérletek kedvelőit tisztelhetjük bennük. Egy nagy mappa előtt magasra ágaskodott egy iparkodó ifjú ember s nem sokára többed magával reájött, hogy Kecskemét, Debreczen, meg Szabadka város területe veszedelmes konkurrenciát csinál vármegyénknek — a mappán. E képviselő urak kétségtelen konkurensek a legközelebb felállítandó (?) kataszteri hivatalok igazgatói állomásaira, vagy talán az Apponyi kormány új megtervezési terveinek előharczossai lennének ők? — Ki tudja!

A szomszéd szobában ezalatt folyt az igazoló választmány gyűlése. — Lapunk egyik szerkesztője is tagja volt e fontos bizottságnak, — de hiába vártunk tőle alapos felvilágosítást: midőn a gyűlés után titokteljes arccal megjelent; — leleplezéseit bizonyára „Egy városi képviselő memoirjai” czimű Wokál ur kiadásában

régi nagypap állásával összehasonlítva, a mennyiben ez a püspök személye mellett kellett, hogy legyen s még irodai szolgálatok végzésére is kötelezve volt, méltán alárendeltnek vala tekinthető.

Fájt, hogy mikor, szívós kitarásuk következtében, ezen papi állomást, az enyedi lutheránusoktól elperelték s már végleg sajátjuknak tekinthették, a ref. status azt, az ők felfogásuk szerint elvette s a püspöknek adta át, ki, ismételjük nem az enyedieknek köszönhetette, hogy enyedi első pappá lett.

A Bethlen-főtanoda professorai azért, mert a várbeli tanári szállást püspöki lakásul és püspöki levéltári helyiséggül átengedni nem akarták; mert a püspök részére, a főtanoda vagyonának terhére, egy egész professori fizetés kiszolgáltatását megtagadták, a főkonsistoriumtól sokat szenvedtek. Megtörtént például, hogy egyik főgondnok egy alkalommal hogy saját és a főkonsistorium neheztelését velők éreztessék, őket a nagyon tisztas állásu tanfőszakat, lakása folyosóján, kemény télnel idején, jó hosszasan megvárakoztatta. Ezen s több ehhez hasonló esetek kellemetlen emlékeit feledni nem tudták. A püspök személyével hozták kapcsolatba s ezen okon Eperjesivel szemben tartózkodóan viselték magukat.

Még valami egyéb ok is járult ahhoz, hogy a professorok, a püspök Enyedre költözésének nagyon nem örvendettek. Ők ugyanis megszokták Enyeden első emberek lenni, a minthogy tisztas állásuk s nagy jövedelmük folytán, néhány helyt Enyeden lakó főur kivételével, valóban azok is voltak mindig, mióta a főiskola Enyedre költözködött át.

Attól tartottak, hogy az Enyeden lakó püspök

TÁRCZA.

Dalok.

I.

Kérdezd a virágot: tavaszkor mért nyílik?
Avagy a csillagot: az égen mért fénylik?
Döngicselő kis méh mért gyjtöget mézet?
Szürös kis fulánkja mért rejteget mérget?
Komor, sőtét felleg mért lövel villámot?
Játszi szellő mért csókol szép virágot?
Mért teremtett isten annyi minden szépet:
Oh csak azt ne kérdezd: mért szerettek téged?

II.

Szívemben a képed,
Mindig reá nézek,
S mint a ki áll oltárképnél —
Imádkozom érted.

Ajkad mosolygása
Óttár ragyogása,
Enyhét hintő reményaugár
Szívem fájdalomra.

Szép szemeid fénye
Oltár díszessége,
S szerelem — mely benne ragyog —
Ékes szentség képe.

S mint oltárszentséget
A szem elől elfed:
Ugy rejtek én világ elől
Hű szívembe téged.

Szívemben oltárkép,
Mit senki ki nem tép;
Imádkozom, hogy hallgasd meg
Szívem hű szerelmét!

— Nagyenyed. —

S—s.

A nagyenyedi ref. templom története

a 16-, 17- és 18-ik században.
(Folytatás.)

Nincs miért elhallgassam, hogy Eperjesi püspököt az enyediéket kezdetben nem valami nagy örömmel fogadták, sőt tisztas egyénisége iránt mondhatni némi idegkedéssel viseltettek.

Ennek az enyediéket szempontjából meg voltak okai.

Az enyedi egyház hívei ugyanis nem tudták keserűség nélkül elviselni, hogy szép jövedelemmel összekötött első papi állomásukra a papot többé szabadon nem vászthatják; hogy ezen nagyhirű papi állomás, melyre az enyediéket büszkék voltak s valóban lehettek is, régi minőségében létezni ugyszólván megszűnt. Jövedelmének egy részét elvette a püspök, ki magas állásánál fogva szerencséjének nem ismerte el, hogy enyedi első pap.

A másik rész adatott a püspöki káplánnak, kit az egyház szabadon választathatott ugyan, de kinek állása, a

si a professora, mért
nagyobb pedagogu-
taníthat sikeresen,

hogy Aranka protes-
tágyobb tandíjt. Le-
elgetését, hát az a
szájában látott nap-

Jenőkem jogosan
adémiai bál rendezői
m több mint bizo-
megáldja e viszonyt.
lesz: ha ugyan nem
ezen az ég minden

tem el belőle, illetve
esen „Ó”-ja, itt a
Bojánés.

ség:

OLY
K BERTALAN
JÁNOS

etés!

egyházak közös
szki-tele várkerü-
vi ápril 24-től
másután következő
város árverezés

3 órákor

adandó épület

Farkas lelkész la-
ók.

3.

yi Farkas,
bizottsági elnök.

zánára ajánlatik:

SSZONY

ap. — A magyar hól-
nd a társadalom min-
bit, hasznos tanácsokat
adón a nő elvégezte
pinden tagja, a serdülő
a gondos háziasszony
matják. A csinos kiál-
6 frt, fél évre 3 frt.

adóhivatalhoz inté-
nak.

ohivatala mutatvány-
azoknak, kik ez iránt
— fordulnak. E szak-
nyozni, mivel utanta-
tásban megtakarítani

ny”

ra-uteza 20. sz.

OK NAPTÁRA.

ra füzetben 1 frt,
ral több. Megrendel-
Magyar Háziasszony”

uteza 20. sz.

4—5

o k

irodalmi
magyar nem-
hanem nél-
rubbb kritikát
alomból csak
az izléses és
ebb külföldi
számát.

50 kr.

adóhivatala

4—5

megjelenendő kor-, élet és jellemrajz 79-ik illusztrált füzetében fogjuk olvashatni. Addig indiskretio volna erről lapunk hasábjain szólni. Polgármester aa. azonban megtagadta az alkalmat, — hogy bizalmasan elárult gyöngékedése daczára egy diszkuldttséget menessen a szomszéd szobába, mely megbízatásában eredményesen eljárván. — a nsgos kir. tanácsos-alispán urat a gyűlés megnyitására felkérte, ki is éljenzés között megjelenve, elfoglalta az elnöki széket.

Most következett annak a programnak lemorzsolása mit a tapasztaltak előre tudtak, — a legtapasztaltabb elmulasztani nem tartottak feleslegesnek. — de az „ujonez képviselők“ nagy lelki gyöngörűséggel élveztek. — Az alispán ur először is üdvözölte a gyűlést; azután Horváth főjegyző szakavatott részletességgel és „röviden“ előadta a választás és az igazolás eredményét. Azután elolvasta a virilisták névsorát, — benutatta a meghatalmazottakról szóló értesítéseket: erre jegyzőkönyv hiteljesítőbizottságot jelöltek ki, — majd részvét kifejezést adtak Weksler S. régi képviselői tag elhalta felett, — azután Kovács Gy. polgármester már ismert titkos gyöngékedése daczára, rövid oratióban üdvözölte az alispánt s az új képviselőt, mire az elnök alispán felett meg kellően s erre a gyűlést éljenzés között bezárta. „Az éljenzés minősége a helyzet signaturája“, — ez axiómát jól tudja már minden süldő politikus is. — Konstatálhatom, hogy a képviselői tagjainak éljenzése az új választások folytán terjedelmesebb regiszterben mozoghat. — különös nyomatékot adván pár pompás mély hang tulajdonosságának áhítatos döröglete. E tekintetben is szép jövőnek nézhetünk elébe; mindazáltal nem vélem feleslegesnek vagy a diszterem plafondjának kiigazítását, — vagy a képviselők feje felé egy baldachin húzását. A Jericho falait ledöntő trombita szó és pl. Papp Gyula érdemes képviselőnk megszerezése a gyöngé falakra s a gyöngéd idegekre egyaránt veszedelmes lehet. — Videant consules!

az új képviselőtől pedig reméljük a legjobbat s különösen ohajjuk, hogy városunk anyagi ügyeit jól rendezze, — a város külső díszének emelését is erélyesen mozdítsa elő s rajta legyen, hogy a közigazgatási, vagyoni s társadalmi viszonyok fejlődése folytán ne csak mi „ösiakók“ szeressük s bámuljuk kis városunkat, — hanem valóban kedvessé, vonzóvá és letelepedésre kívánatosá váljék a nyugodt, csendes, kellemes életet szerető nem csekély számú intelligens publikuma előtt is, kiket — bárhol vannak is — a telepítő bizottság nevében ime ezennel teljes tisztelettel meginvitálunk.

Városház szinterme, 1888. január 14.

Szerkesztő Úram!

Lefőztem a kedvenc nótám. De bizony kétszer is nyílik az én szívem. Kétszer is érzem ragyogványos fényét, napugars melegét a szerelemnek. De hogyne is érzem, hogy ne is dobbanna meg szívem, mikor itt az illattal, mámorral, pezsgő jó kedvvel telített levegőben járom a szouper csárdást az igazival, az egyetlen(?) a csecsés-sel, az én bálványom, istennőmmel. E sorokat is fűrészi az a két kék szem, magos fensík tengerszeme s fűrtjein (ha meglenének) bizonyosan éreznének rózsánál rózsább piczi ajkák hódító lehat. És nekem itt referátát kell írnom, míg ő itt pihen mellettem a zsölyébe, pedig hej! de jobb szeretnék oda állani a nyüzgő ifjúság közé s barna Gyuricza muzsikájára hallgatva járni a Varga

5ket háttérbe fogja szorítani, felettök valami felsőbbégi magatartást fog gyakorolni s a status által kezébe letett hatalmat, mely jöllehet akkor nem volt valami nagy, de hát mégis hatalom volt, velök szemben, minden előjövő alkalommal éreztetni fogja.

Igaz, hogy az enyediék, Eperjesi püspöknek Enyedre költözködése után már alig pár évvel, első papi állomásuk felett való rendelkezhetőségét visszanyerték; az is igaz, hogy a professorok aggodalma is hiába való aggodalomnak bizonyult, de tény, hogy a nem jó hangulat Eperjesi püspök személye iránt, Enyedre költözködésének idejében meg volt s kedvezőbbre csak nagyon lassan változott.

Hogy kedvezőbbre csak nagyon lassan változott, befolyt az is, mert az Enyedre költözött püspök is, magas állásának s kiváló tehetségeinek tudatában, a most említett hangulattal szemben, meglehetősen rideg magatartást tanúsított. Az enyedi viszonyokba magát csak lassan tudta beletalálni.

Uj okok is jöttek közbe. Ezek egyike volt az a per, melyet az egyház indított a püspök fia ifj. Eperjesi Zsigmond ellen, hogy ezt könnyelmű élete miatt püspök kápláni állomásáról elmozdítsa, mi az öreg püspök minden ellentőrekvései daczára be is következett. Egy másik ok, hogy a gyorsan nagytekintélyre emelkedett Bodola János enyedi theol. professzorral összatűzött az ez által használt Endemán-féle theol. vezérkönyv miatt.

Mindezen okokból az következett, hogy az öreg Eperjesi püspöknek Enyeden lakozása eleitől végig, teljességel nem volt kellemes.

Eperjesi tanult, felvilágosult gondolkozású, kötelességérző pap és püspök volt.

József által szerzett s isten tudja hányadszor újrázott bucsú csárdást, mert hej-haj, azt hiszem, hogy utolsó nekem a deák-bál, mint agg legénynek. Igen komolyan mondom, ez az utolsó deák-bál. Mégis csak megdöbben a szívem, mikor leírom a kérelmetlen valót. Hej, ha még egyszer feltehetném azt a rendezői jelvényt s kiállhatnék pelyhedő bajuszkával, ékesen gondortított fűrtökkel, hajlós léptekkel e terem sima parketjére, mint régen, ezelőtt vagy tizennégy évvel, mikor még novicius deák voltam. Oh, akkor láttam meg Annuskát. Oh, ez a név minő tüneményes darabját idézi fel a lelkemben a multnak. Ó nagy leány volt, én deák. De hát volt fántasia bőven s ez pótolta bőven mindent. Az a bál is épp január 14-én volt, anno 1874-ben. A terem díszítésére nem emlékezem. De felteszem, hogy volt olyan szép, mint a mostani. Bevallom, hogy derekasabb munkát bálbizottság nem végzett, mint a mostani. Abból a ronda, disztelen, kopott teremről elővárszoltak, szinte egy héti munka által egy fényes termet, hol minden díszlik, ragyog, kivéve a plafondot, de hát nem is látták meg, mert szebbnek találták az egymás szemébe való delejes nézést. Teljes elismerés adassék a deák-bál rendező bizottságának!

Oh, boldog ifjak! Egy héti fárasztó munka után is, mily ékesen fogadják a belépő protektort, Zeyk József ő méltóságát, ki személyes megjelenésével emelte a bál anyagi és erkölcsi sikerét s kötelezte hátlára az ifjúságot. A fehér vállszalag, a lady patronesse családi színeivel díszített gyöngyvirágos rendezői jelvény mily kecsesen simul rájuk. Az elnök, Szilágyi Gyula, mily szeretetre méltó eleganciával fogadja az egymás után érkező vendégeket. Ott láttuk: br. Kemény Kálmán főispánt, br. Kemény Endre és Géza, Zeyk Dániel és Károly orsz. képviselőket, br. Splényi Henrik, Orgonás Zsigmond őrnagy, Folyovich Sándor kir. közjegyző, Kovács Gyula polgármester, Tóth Miklós árvászéki elnök, dr. Magyarai Károly, dr. Bocz József főorvosokat, Hegedűs János, dr. Kovács Ödön, Makkai Domokos, Székely Ferencz, Nagy Lajos, Fogarasi Albert főiskolai tanár urakat.

Asszonyok: br. Kemény Endréné, br. Splényi Henrikné, dr. Magyarai Károlyné, Folyovich Sándorné, dr. Winkler Albertné, Ludvig Jánosné, dr. Bocz Józsefné, dr. Kovács Ödöné, Kovács Gyuláné, Tóth Miklósé, Winkler Jánosné, Lenk Lajosné, Bodola Lajosné, Vincze Dánielné, Barabás Károlyné, Úrnőssyné Farkas Mária, Wokál Jánosné, Tokos Sándorné (Vajasd), Molnár Sámuelné (Tövis) Harmath Miklósé stb.

Leányok: Barcsay Timea, Bocz Irma, Barabás angyalka, Fejérdi W. Amália, Molnár Rózsika (Tövis), Friedländer Aurélie (Tövis), Nagler Adél és Mathild, Nagy Piroksa (M.-Ujvár), Kiss Ilona és Sarolta, Ludvig Olga, Pásztohy Marika (M.-Bánd), Sándor Katalin (Mirizsóló) Steibel Emilia, Tókos Gizella (Vajasd), Winkler Flóra stb.

Bizony ilyen névsor előtt levett kalappal állok meg, Tizennégy év óta nem láttam e teremben bált, mely csak meg is közelítette volna a mainak erkölcsi és anyagi sikerét. Folyt is a mulatság oly pezsgő jó kedvvel, hogy közel volt a reggel miképp végkép lesújtott a felejtethetlen 1888 ik évi deák-bál.

Hanem azért emléke nem fog elmúlni. A zene echója sokáig fog még esendülni lelkeinkben, sokáig fogjuk még látni a szépen díszített termet elegáns publikummal, sokáig fogunk még álmodni, ki Katinkáról, ki Annuskáról, ki arról a szépséges tündér Tildáról, én csak megmaradok az én két szemű angyalom mellett.

Álmodjanak önök is rólok.

Bojános.

Mint püspök súlyos politikai viszonyok között szolgálta az Egyházat hiven és bölcsen. A főkonsistoriummal egyetértésben, a legkényesebb körülmények között úgy tudta kormányozni az egyház hajóját, hogy az a II ik Józsefről nevezett korszakban szirtékbe nem ütközött, zátónyra nem jutott. Ezt elismeréssel kell róla följegyezni.

El kell ismernünk továbbá azt is, hogy az elnöklete alatt megtartott közszinatok néhány korszerű határozatokat hoztak, melyek például: a S á á r d o n 1783-ban tartott zsinatnak: az ekklezsia követés az ideig fennállott drastikus módjának szelidítésére vonatkozó határozata; az 1785-ben Nagybaezonban tartott zsinatnak: a nagyon megavult énekes-könyv megújítását tárgyzó határozata; az 1789-ben Toroczkszentgyörgyön tartott zsinatnak: a halottas házaknál a rythmizálások, hosszas bucsuztatások megszüntetésére vonatkozó határozata; az 1790-ben Erdőszentgyörgyön tartott zsinatnak azt tárgyzó határozata, hogy: egy papi törvényszék is pap és iskolamester ellen panaszt addig ne vegyen be, míg az azt beadó nemes ember 24, a szabad 12, a jobbágy 6 frtot le nem teszen, valamint az ekklezsia is 12 frtot. Ezen határozata által a nagyon gyakoriakká vált és a papi tekintély megalázását eredményező pap és kántor ellenes, legtöbb esetben minden helyes ok nélkül indított perek ritkítását szelította igen helyesen a zsinat.

Enyedi papi állásával járó köteleimről sem feledkezett meg. Időnként istenitiszteleteket végzett a templom-

LEVELEZÉS.

Verepatak, 1888. január hó.

Ifju dalkörünk által december hó 26-án rendezett hangverseny fényesen sikerült. Nem tudom kit dicsérjek jobban, a dalkört szabatosan és szépen előadot dalaiért? Emmánuel Ida kisasszonyt, Imreh Károly urat a szép szavalásért? vagy Obréger Vilmos urat a csinosan előadott czimbalom solójáért? Mindnyája nagy dicséretet érdemel, mit a jelenlévő nagyszámú intelligens közönség tüntető tapsaival meg is szavazott, egyhangulag.

Ifju dalkörünk Imreh Károly szolgabíró ur lelkes elnöklete alatt szép fejlődésnek indult, — a mi annál is inkább dicséretére válik a „dalkör“ működő tagjainak, mivel a „dalkör“ fenntartása nagy anyagi áldozatokkal is van összekötve, mert a havi 24 frtra felmenő költséget a dalkör 18 tagja hordozza. Reméljük azonban — ismerve Verepatak intelligentiájának nemes áldozatkészségét — s látván a „dalkör“ életrelvőségét, — felismerve nemes, hazafias célját — nem fog késni partoló tagokul tömegesen beiratkozni, mely által a működő tagok terhes kötelezettségei tetemesen könnyebbülnek.

Érdemesnek tartom azt is felemlíteni, miszerint dalkörünk karácsony másnapján a róm. kath. templomban is működött. A „Fekli“-féle bányászmisét a dalkör, és „Zangl“-féle „Mária csillaga“ bariton solót Jankó Kálmán adta elő. Hogy milyen hatással, — elég felemlítenem azt, miszerint a halgatóság a legnagyobb elismeréssel és elragadtatással nyilatkozott a dalok előadásáról.

Jankó Kálmán,

e. jegyző.

IRODALOM.

„Józi és Erzsike“, ez igen ügyesen szerkesztett kedves gyermeklap 5-ik száma január hóra megjelent a következő tartalommal: Boldog újévet olvasóinknak! A jó példa. Fohász. (Képpel.) Az újévi ajándék. A dézsás oláh és családja. (Képpel.) A tűz és fazék (mese.) Istenre gondolok (költemény.) Egy régi olvasókönyvből. Élet és jellemrajzok: Loránty Zsuzsanna. (Képpel.) Az eldobott kő (3 képpel.) Gyermekdalok: Árva rózsá. (Hangjegyekkel) Gyermekjátékok: A fuvósi. Az élő számok. Keresolyajáték. Rejtvények, talányok. — „Józi és Erzsike“ 5-ik számának tartalma valóban azt bizonyítja, hogy e kis lap a gyermekek legjobb barátja. Közleményei az ismeretterjesztés és erkölcsnevelésre törekvésnek oly stylumban írva, melyet könnyen érteni és élvezni lehet. Kívánatos, hogy kedves kis lap minél nagyobb tért hódítson: azért ajánljuk a családok és tanítók figyelmébe. A lapot szerkeszti György Össy Rudolf. Ára egy évre 1 frt 20 kr, félévre 60 kr. Megjelen minden hóban egyszer 16 oldalal, Az előfizetések A r a d r a küldendő: szerkesztő ezime alatt.

VEGYES HIREK.

— Szép elismerésben részesült magyénk alispánja azon lankadni nem tudó szeretetért, mellyel hazarésztünkben a természetrajzi tudomány ágakat ápolja s a haza kiucseit a tudományos világ előtt feltűníteni törekszik. Kanitz Ágoston a növénytan tudós egyetemi tanára a magyar növénytanulási lapok XI ik évfolyamát következő ajánlattal bocsátotta közre a nagyságos Cs at ó János urnak, kir.

ban. Felkérésre esketett, keresztelt és temetett. Az egyháztanács üléseiben legtöbbször részt vett s azokou elnökölt.

Irodalmi babérokra ugyilátszik nem vágyakozott s ez okon egyházi beszédei vagy más irodalmi dolgozatai nyomtatásban nem jelentek meg. En legalább neve alatt megjelent papi dolgozatot nem láttam.

Elégge népes család atyja volt. Három fiu és két leány nevezte atyjának.

Elsőszülött fiát Zsigmondot a papi pályára növelte, a második: József jogot végzett s nem egészen 20 éves korában már az erdélyi királyi tabla egyik felesküdtött jegyzője volt.

Valamint nyilvános ugy családi életében sem hiányoztak a tövisék.

Zsigmond fia, enyedi papi állásától, szemei előtt, itéletesen elmozdított; Józsefet az igen tehetséges ifju jogászt, szép reményekre jogosító pályája kezdetén, alig 20 éves korában eltemette.

A hivatalos, valamint családi életében az utolsóbb években felmerült kellemetlenségek, gyászos vesztések életének késő alkonyát nagyon borussá tették.

Meghalt 1793. november hó 18-án, körülbelül 70 éves korában.

Enyed polgárai, a derék pap és jeles püspök korporsója körül fájdalommal érzésekkel sereglettek össze s porait, a főkonsistorium küldötteinak jelenlétében, megható részvétellel helyezték nyugalomra.

(Folytatás következik.)

tanácsos, mányi tá, önzetlen, tatásával, folyamát

keddre, uyezó lé, a résztve, részletes, a követk, vonhat.

vetkezet, 29-én de, uj város

a paprá, folyó jan, vazatból, sített pa, k a b K, reményb, papválas, azzal a, egyháza, derék elő, zette. Sz, egyház

adóhivat, hívja mi, valamint, adták be, értelmeb, január h, a városi, teinek n, zett köle, adóhivat, j a n u á, be, mert, 10%-ka

16, szom, fázunk a, s ellágyo, egész Ny, söt a Né, tományu, már hó, sarkokon, arra felé, ton felül

tanulókat, nagysága, be: mlts, kis kabát, Tek. Bar, mélyen ti, a segélyz, Enyeden,

által 188, rendezet, kívül a, János 1, frt 50 kr, 1 frt. Dr, Lipót 1, Kuncz M, József 1, Lajos 2, Sándor 1, „dalkör“

ref. Bethle, 1888. janu, jövedelmé, fizetőknek, Felfűlzetni, Kálmáné, méltósága, „A szegény, Szilágyi G, frt. Báró S, Müller Mih, 2-2 frittal, meny Endr, Miklós, Fo, József, Gu, 1-1 frittal, 2 frittal. B, bevétel: 36, frt 91 kr., az ifjúság, E l e k e, tárnok.

1888. január hó.

26-án rendezett ünnepi összejövetelről készült beszámoló. A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

A rendezvényen a közönség nagy lelkesedéssel vett részt, és a művészek kiválóan teljesítettek. A koncert sikerrel zárult, és a közönség nagy örömmel fogadta a művészek távozását.

tanácsos, Alsófehérmegye alispánja a kir. természettudományi társulat tiszteleti tagjának, ki évek hosszú során önzetlen szeretettel foglalkozik az erdélyi országrész átkutatásával, ajánlja a magyar növénytan lapok XI-ik évfolyamát K a n i t z Agoston.

— **A nagyenyedi műkedvelő társulat** hushagyó kedre érdekes mulatságot tervez, melyet, ha a kezdeményező lépések meg lesznek téve s a szükséges támogatás a résztvevők részéről biztosítva lesz, jövő számunkban részletesen szándékozunk olvasóinknak elárulni nem toródv a következményekkel, melyeket illeténi eljárásunk fejünkre vonhat.

— **A nagyenyedi kiségitő takarékpénztár szüneteket,** a folyó évi rendes közgyűlést folyó január hó 29-én délelőtt 11 órakor kezdődőleg fogja megtartani, az új városháza tanácstermében.

— **Papválasztás.** A bágyoni ref. egyház kebelében a papválasztás, élénk érdeklődés mellett és küzdelemmel folyó január hó 8-án ment végbe. A beadott 48 szavazatból 28 szavazattal T ö v i s s i P á l kitűnően minősített papjelölt választott meg, a más 23 szavazat J a k a b K á r o l y t ur i lelkész nevére adatott. — Azon reményben vagyunk, hogy a bágyoni egyház szerencsés papválasztást vitt végéig s megválasztott ifju lelkésze azzal a nemes lelkesedéssel s ügybuzgalommal fogja egyháza ügyeit felkarolni és vezetni, milyennel néhai derék elődje D a r k ó J ó z s e f karolta volt fel és vezette. Szerencsét kívánunk a választáshoz ugy a bágyoni egyház híveinek, valamint ifju lelkésze Tövissi Pál-nak.

— **Adózó közönség figyelmébe.** Nagyenyed város adóhivatala, egy az általa kibocsátott hirdetményben felhívja mindazokat, kik III. és IV-ed osztályu kereseti, valamint „töke kamat és járaék-adó bevallásaikat” nem adták be, hogy az 1888-ik évi XLIV. t. cz. 15. §-sa értelmében azokat 8 napi záros határidőn belül azaz 1888. január hó 28-ig a törvényes következmények terhe alatt a városi adóhivatalnál adják be. — Együttal figyelmeztetünk mindazok, kiknek föld és házbirtokukra bekebelezett kölcsönök után kamatterhek van, hogy ezt a városi adóhivataltól ingyen nyerendő bevallási iven folyó év j a n u á r h a v a v é g é i g anynyal is inkább jelentsék be, mert az ezentul érkező vallomások után a k a m a t 10%-ka a p ó t a d ó b ó l nem fog leszámitatni.

— **A hideg csak nem tágít,** szerdán 14. pénteken 16, szombaton 14 fokot mutatott R. szerint s a mig mi fázunk a drága tűzifa gyors elemesztődése felettsópánkodunk s elagyott lábuembertársaink jövője felett töprengünk, addig egész Nyugat-Európában akár tavaszi ruhában lehet járni, sőt a Néva partján Pétervárt, vagy legújabb hódított tartományunkban az északsarki Ferenc József földön talán már hó virág s ibolya csökök is kinálgatnak az utca-sarkokon kis virágáros leánykák a sétáló dandyknak, mert arra felé újságíró kollégáink állításai szerint a fagypon-ton felül jár a hőmérő. — Boldog sarkvidékiek.

— **Nyilvános számadás.** A nagyenyedi szegény tanulókat segélyző körhez utólagosan Müller Mihályé ó nagysága gyűjtése útján a körekező adományok gyűlték be: mltsos báró Kemény Györgyné ó méltósága 2 drb kis kabátot, 2 drb kis mellényt és egy pár kis csizmát. Tek. Bartha Lajos ur Nagylákról 2 frtot. — Fogadják a mélyen tisztelt adakozók — a szegény tanulókat nevében — a segélyző kör forró köszönetét. Megbizásból közli, Nagy-Enyeden, 1888. jan. 21. Nagy Mózes, köri titkár-pénzt.

— **Nyilvános számadás.** A verespataki „dalkör” által 1887. évi december hó 26-án saját pénztára javára rendezett h a n g v e r s e n y alkalomával a belépti díjon kívül a követező urnók és urak fizettek felül: Kovács János 1 frt. Bokanics György 2 frt. Imreh Károlyné 1 frt 50 kr. Dr. Blaha Gáborné 1 frt 50 kr. Damó Vilmos 1 frt. Drégán János 4 frt. Jeney Manóné 1 frt. Schlett Lipót 1 frt. Áaron Bálint 50 kr. Ifj. Dávid János 1 frt. Kunez Mihály 1 frt. Triffán Miklós 2 frt. Knoboloch József 1 frt. Özv. Vuzdugán Ferenczné 1 frt. Moldován Lajos 2 frt. Baricz Viktor 1 frt. Csojka János 1 frt. Csora Sándor 1 frt. Összesen 24 frt 50 kr. — Fogadják a „dalkör” őszinte köszönetét. J a n k y K á l m á n. e. jegyző.

— **Nyilvános számadás és köszönet nyilvánítás.** Az ev. ref. Bethlen-főiskola ifjusága kedves köteleességének tartja, hogy az 1888. január 14-én, olvasógyűléte és könyvtára javára rendezett bál jövedelméről számolva, köszönetét nyilvánítsa azon nagylelkű felül-fizetőknak, kik legdrágább kincseinek elmozdítási kegyeskedtek. Felülfizetni, illetőleg jegyüket megváltani sziveskedtek: Báró Kemény Kálmáné, Bánffy Polixéna ó méltósága 100 frttal. Zeyk József ó méltósága 100 frttal. Dr. Dárday Sándor orsz. képviselő 10 frttal. „A szegény tanulókat segélyző kör” 15 frt. Gróf és Veress 5 frt. Szilágyi Gyula 5 frt. Váro Ferenc 5 frt. Báró Kemény Kálmán 4 frt. Báró Splényi Henrik 3 frt. Orgonás Zsigmond, Barabás Károly, Müller Mihály, Török Bertalan, Csató János, Munkácsi Zsigmond 2-2 frttal. Papp Gyula, Bartha Zsigmond, Garda Samu, Báró Kemény Endre, Pettykó Géza, Dobos C. József, Bodola Lajos, Harmath Miklós, Folyovich Sándor, Bőjthe Zsigmond, Pogány János, Fánta József, Gulácsi József, Grün Sámuel, Székely János ev. ref. lelkész, 1-1 frttal. Málusi Károly 50 krral. Id. Gáspár János kir. tanácsos 2 frttal. Ifj. Gáspár János 2 frttal. Dr. Farnos Dezső 1 frttal. Összes bevétel: 361 frt 50 kr. Kiadás: 181 frt 59 kr. Tiszta jövedelem: 179 frt 91 kr. Fogadják a kegyes felülfizetők egyen-egyen, mindnyájan az ifjuság legforróbb köszönetét. Nagyenyed, 1888. január 21-én. E l e k e s L á s z l ó, ifj. elnök; K o v á c s S á n d o r ifj. pénztárnok.

— **Nyilvános számadás.** Zalatna, 1888. jan. 13. A zalatna „szegény tanulókat segélyző négyesület” által 1887. december 24-én föllállított karácsonyfára adakoztak: Lukács Lászlóné ó nagysága, mint az egyet buzgó védnökője 12 frt. Lovag Stach Frigyes 5 frt. Özv. Lukács Jánosné 2 frt. Özv. Henrich Ernőné. Koss Helena. Nagy Károlyné. Barna Kálmáné. Wenetschek Mihályné. Pösch Lipótné. Weisz Tádéné. Slafkovi s Istvánné. Stanek Gabriella. Bokor Ferenczné. Kendi Péterné. Ebergényi Józsefné. Lukács Józsefné. Csiky János 1-1 frt. Dr. Szoutagh Adolfné 70 kr. Özv. Elessankiné. Lözing Jánosné 60-60 kr. Kabelo Anna. Wenetschek Mihályné. Köhler Jánosné. Botár Sándorné. Özv. Adorján Györgyné. Mogy Mária. Papp Arisztidné. Pipos Lázárné. Hoffer Józsefné. Ajtai Viktorné. Schneider Jánosné. Mály Sándorné. Tomsa Józsefné. Wolf Károlyné. Spindler Péterné. Ajtai Gyula 50-50 kr. Folbert Vilmosné. Visa Györgyné. Záknoffy Antalné. Angyal Józsefné. Lédermüller Károlyné. Lederer Józsefné. Mark Mária. Huszár Lászlóné. Sohand Jánosné. Kovács Ignáczné. Albini Gyuláné. Angyal József 40-40 kr. Wenetschek Mihály 35 kr. Korpai Jánosné. Gerbert Károlyné. Özv. Smilovskiné. Weimann Istvánné. Tomsa Antalné. Treger Lajosné. Petringer Martonné. Szunega Jánosné 30-30 kr. Molnár Péter 24 kr. Krusinsky Felixné. Masztig Martonné. Özv. Nuriásn Martonné. Kaba Martonné. Novák Ferencné. Krajnik Tórné. Treger Ida. Fekete Jánosné. Özv. Záknoffy Martonné. Esztergár Józsefné. Langyel Józsefné. Dievald Ferenczné. Vass Mózesné. Vartha Jolán. Izik Beata. Plesch Amália. Demian Dénesné. Jurinits Jánosné. Füleky Anna. Hoffer József Kunzely Lajos. Koss József. Wallatschek Ferenc. Naksay János. Dr. Gerbert Károly. Wolf Károly 20-20 kr. Kaba Antalné. Kosztinás Anna. Botár Sándor. Barna Kálmán. N. N. 10-10 kr. összesen 56 frt 39 kr. Továbbá adakoztak: Lukács Mihály 6 leányak ruhakelmét és 6 pár harisnyát. Wenetschek Mihály 200 új krazsárt, 30 kalácsot, Meskó Jakab 8 méter kelmét, 2 drb kendőt, Lözing Jánosné 4 drb könyvtáskát, 4 drb irkát írónnal. Mogy Gyula 4 drb tintatartót. Köhler Jánosné 2 drb sapkát, süteményt. Wenetschek Mihályné süteményt, 2 véka almát. Özv. Bakó Károlyné 4 drb zsebkendőt 10, drb irkát és itont. Tomsa Antalné 10 kalácsot s 1 véka almát. Botár Sándorné 10 kalácsot. Barna Kálmán 30 kalácsot. — Midőn jelen számadást a nyilvánosság elé terjesztém, legyen szabad egy pár őszinte szót elmondanom. Első sorban is forró köszönetet kell mondanom a szegény iskolák gyermekek nevében L u k á c s L á s z l ó n é ó nagyságának, kinek jótékony lelke nem merült el a forrósi zajban, hanem abból kibontakozva szellemileg hozzánk jött s buzdított minket a jóságos cselekedet végrehajtására s annak sikerét anyagilag is előmozdította. Továbbá fáradságot nem ismerő elnökönek, — valamint az összes rendes és pártoló tagoknak, kik, valamint mások, ugy jelen alkalommal is szép tanujelét adák áldozatkészségüknek, tudván azt hogy csak egyesült erővel lehet ily szép eredményt fölmutatni. — K ö h l e r J á n o s n é, pénztárnok.

CSARNOK.

A zene-oktatás tévedése.

Az „Egyetértés” rendszerint kiválóan érdekes tárczarovatában, „Hugin” figyelemre méltó észrevételeket tevé a magyar opera jelenéről. — kifejté, hogy az opera iránti hajlam hazánkban annyira csökkent, hogy — a mig 30 évvel ezelőtt Budapesten két opera volt s a vidék nagyobb városaiiban pl. Kolozsvárt, Pozsonyban, Temesvárt, Aradon, Debreczenben is rendes opera-előadások voltak, addig most egész Magyarországon csak Budapesten van opera. Feltevé a kérdést, hogy ennek mi lehet oka, — a főhibát nevelésben véli feltalálni. És ezután így folytatja:

Nehogy azt higgye valaki, hogy talán azt akarom, hogy még több kisasszony tanuljon zongorázni, énekelni, több ifju hegedőlné és még több dalárda alakuljon tánc-zigalmak rendezésére. Ments meg isten! Hisz ha minden ember énekel, hegedül, muzsikál, ki lesz akkor a publikum? Én ellenkezőleg azt szeretném, hogy a tehetség-néklükre ne tukmáltassék a zenetanulás, divatból, hiúságból; hogy azok, kik különben jó háziasszonyok, jó anyák, derék iparosok, hivatalnokok, kereskedők stb. lehetnének; ne fecséreljék el idejüket a zenaiskolában, ne vonják el magukat attól a foglalkozástól, melyre hivatásuk van. ne fecséreljék el ifjuság drága idejét, mely egyéni-ségüknek megfelelőleg értékesítve, jövőjüket alapíthatná meg. Szeressék a művészetet, de ne gyarapítsák a kontárok számát. Ezt nem gondolják meg azok a mamák, kik azt szeretik, ha gyermekeik minél kevesebbet vannak a nyakukon s a különböző szükségés és felesleges lezkeik-ből csak akkor jönnek haza, mikor a mama már a színházba készül.

A zene művészetét azért a jótékony hatásáért szeretem, melyet az emberi kedélyre gyakorol; de ezt csak ott gyakorolhatja, hol maga iránt érzékre talál. Ennek az érzéknek fejlesztése a zenei nevelés feladata s mit találunk helyette? Azt, hogy az érzéket figyelemre sem méltatja s neveli a hiúságot.

Ma nem azért kiülök a legtöbb kisasszony a zongora mellett 6-8 óra hosszat valamely Schumann, Liszt vagy Tszykovszky-féle darab betanulásával, mert az neki olyan nagyon tetszik, vagy gyönyörűséget szerez; hanem azért, mert meg akarja mutatni, hogy nehezebb darabot tud betanulni, mint a doktorok Irénje, vagy a tanácsosék Margitja; s mig ujjai a decimák elérésében fáradnak, csuklói az oktávák kibatározásában patognak: gondolatában egy kecses bókot, egy hódító mosolyt tanulmányoz, melylyel a legközelebbi privát hangversenyben a szerinte elmaradhatatlan rengő tapsot majd megköszöni. Ő maga a zene kedély-nemesítő hatásából csak annyit érez, mint az a zongora, a melyen játszik.

Tehát érzék helyett hiúság; kedélynemesítés helyett egy veszedelmes tulajdonság nagyra nevelése; üdítő balszam helyett méreg!

Résen legyünk ne engedjük, hogy a művészet erőve

alatt kigyó lopódzék keblünkbe. Gondoljuk meg, hogy a művészet igaz szeretete s annak szenvedése közt olyan nagy a különbség, mint az igaz áhitat s a képmutatás között. Mig az előbbi erény, mely szerint üdvözülhetünk, az utóbbi a legutálatosabb bűn, mely a legmélyebb megvetést érdemi meg.

Részemről a klasszikusokat hiúságból nyomorgató kisasszonyoknál őszintébb zenekedvelőnek tartom a eselédet, munkát vagy aratót, ki munkája mellett daira fakad. Ezekből színházi publikum is lehet; publikuma a népsziműnek, a mint hogy annak van is; amazokból nem igen lesz igazi opera-publikum, a mint hogy nincs is.

Csodálatos, hogy a hiúságot már az iskolákban is dédelgetik, majd egy, majd más ürügy alatt rendezve nyilvános produkciókat, hol tapsolnak, sőt virágokat is dobnak a gyermekeknek. Ezt a dolgot a rövidlátó szülők ártatlan tréfának veszik s nincs, ki felvilágosítsa őket. A tanárok hallgatnak, sőt sok helyütt még fokozzák ezt a hibát, szindarabot játszva a gyermekekkel, magyarázva a számukra irt erkölcsös darabok jótékony hatását. Mintha bizony azok a gyermekek az erkölcsös darab kedvéért kedvelnék meg a komédiázást s nem hiúságuknak hizelegne a nézők előtt való fitogtatása alakoskodó képességüknek. — Mit mondjunk hozzá, hogy még a zárdák növeléiben is produkálnak ilyen dolgokat s híres professorek irnak darabokat az ifjuság számára? Ne szóljunk ezuttal semmit, mert most szorosán véve caakis a hibás énektanítás káros voltát akarom kimutatni, a mennyiben már a gyermekek hangját rontja el, ezt a drága isteni adományt, melyet elpusztítva, sohasem lesz operánk. Én csak az opera érdekében vagyok kénytelen ezt is figyelembe venni.

Nagy baj, hogy az iskolák énektanárai többnyire maguk sem tanultak igazi énekmestertől s így maguk sem értenek az emberi hang kíméletes fejlesztéséhez. Nagyobb baj azon tanárok hiúsága, (ismét a hiúság) kik hogy kézzelfogható eredményt mutassanak fel, három, sőt négyzólamu énekeket magoltatnak be a gyermekekkel. De miután az összes gyermekek hangja alig terjed egy oktatásán tul, a dalok ugy vannak szerkesztve, hogy minden szólamra két-három hang terjedelme jusson. Igaz, hogy folytonos gyakorlás által ez a két-három hangja a gyermekeknek megerősödik, de a többi nem gyakorolható, egészen elvész. Olyan ez körülbelül, mintha valaki lekötne mind a két keze két ujját s ugy tanulna évekig zongorázni; évek mulva hiába venné le a köteléket, a gyakorlásban elmaradt ujjaknak nem tudná többé használni a zongorázásnál. — De ezzel a legtöbb tanár nem törődik, mert mikor négyzólamu dalt énekeltek, azt olvashatja az újságban, hogy „az intézet derék tanára”, pedig a legtöbb esetben se nem derékabb, se nem tanárabb a madárkereskedőből, ki v e r k l i mellett tanítja a pacsiutát operáira. Én kiáltanám az iskolákból a több mint két zólamu éneket s ennek is ugy kelienne berendezve lenni, hogy a gyermekek felváltva énekelhessék; szoros felügyelet mellett arra, hogy a mely gyermek az ugynevezett mutálás korszakában van, ne énekeljen.

A mostani szokás már az iskolában elrontja a hangokat s a mi innen szerencsésen kimenekül, azt elrontják a dalárdákban.

A ki ismeri a dalárdákat, tudni fogja, hogy ezek Achilles-sarkát a tenoristák képezik. A jelentkező hangok legnagyobb része középhang, a tenorista a legkevesebb; tehát a legmagasabb középhangokból kell srófolni tenoristákat. Így történik, hogy a kiből talán kitűnő baritonista lehetett volna, rossz tenorista lesz egy ideig s aztán semmi. Ez, első sorban az ő kára, de elromlik az igazi tenorista is, ki mellette énekel, mert a talmi tenorista csak nagy erőlködéssel tudja elérni a magas hangokat, tehát kiabálni kell; ha tehát az igazi tenorista is érvényre akar jutni mellette, neki is azt kell eszelednie. Így aztán elpusztul mind a kettő. Női hang talán azért akad több, mert ezek kevesebbet dalárdáznak.

A dalárdáknak a mai szerzetükben nincs igazi művészi czéjük, mert legtöbb esetben nem is a dalkedvelés eredményei. Majd ha a dalárdista maga filléreiből fog kartánitót fizetni, kottát szerezni s egy kikért iskola-helyiségben estéknént a maga gyönyörűségére énekelni, nyilvánosan pedig csak nagy ritkán s akkor is csak valamely jótékony egyet felszólítására hallatja magát, akkor elhiszem, hogy szereti a dalt s hogy a dal megnemesítette keblét. De e helyett mit látunk? Azt, hogy a dalárda, már mikor megalakul: spekulál. — Mindjárt fizető pártoló tagokat toborz; még alig tud három-négy nótát valahogyan énekelni, már is arra spekulál, hogy pénzért hallassa magát s a bevett pénzen tánczoljon, mulasson. Ezzel szemben azt mondják, hogy ez Németországban is így van. Így. De Németországban nem pusztán művészi czélokra csinálták a dalárdákat; ott magasabb czéjük is volt. A feldarabolt németország tartományainak hol egyikében, hol másikában tartatván a dalárdáknépek, az összetartozás érzületét nevelte s ez hozta létre a német császárságot. Nálunk Debreczen, Nagyvárad, Szeged, Arad stb. mindig érezte s tudta, hogy Magyarországhoz tartozik. Turócszentmártonba, Szébenba, Brassóba vagy Zág-rába soha sem mennek dalárdistáink; tehát nincs mivel menteni a hangrontás bűnét. Ma itt, holnap amott rendezett monstre ordítózással, mely még temerdek pénzbe is kerül a szegény városoknak — bizony nem lehet.

Mind Ezek elmondása talán feleslegesnek látszik, mikor operánkról van a szó; de azt kérdezem: hol vagyunk a magyar énekeseket, ha itt is, ott is rontják a hangokat? Ezek nagy bajok, ezeken nem segíthet egyes ember, hanem csak a közönség higgadtabb része és a sajtó.

KÖZGAZDASÁG.

* **A csalánymag, mint fakarmány igen nagy hatással van a lovakra.** Dániában nagyban gyűjtik e magot és hetenként 3-szor 4-szer adnak belőle egy marokkal a lovak zabjába reggel és este. melytől — mint az odaváló gazdák állítják — a lovak meghízának és igen sima ragyogós szőrt kapnak.

* **A rózsaojtás gyökereibe.** A rózsaojtásnak ez a módja már nem egészen új, csak hogy sokkal ritkábban alkalmazzák, mint a Rosa canina hajtásaiba való hajtást, noha gyakran sokkal jobb eredménye van, mint az utóbbinak. Alanyokul bármely ősszel kiasott vadrózsa gyökereit használhatjuk. E czélra azonban legalább tollszár vastagságu és 4 cm. hosszú gyökérdarabokat válasszunk, melyek egészen simák lehetnek, tehát nem szükséges, hogy hajszálgökök legyenek rajtuk. A gyökér alsó részét részut, a felsőt egyenesen metszszük. Az így elkészített gyökereibe jó fajból való háromszemű nemes rózsavesszőt ojtunk ózlabojtással vagy hasítási ojtással; előbbi jobb. A sebet puha rosttal vagy kötőszalaggal kötjük be. Ezután a beoított gyökereket négy hüvelykes cserepekbe, homokos földre ültetjük (egy cserepbe 6-8 darabot ültethetünk) úgy, hogy a nemes vesszőnek egy része is a földre jusson. A cserepeket melegágyon fűrészporba állítjuk; az ágy mindaddig esukva marad, míg az ojtványok meg nem eredtek s hajtani nem kezdenek. A megereedt és kihajtott ojtványokat szellőztetéssel meg-edzük, hogy a fiatal hajtások meg ne romoljanak. Midőn az alanyok jól meg gyökereztek s szép hajtások fejlődtek, az ojtványokat egyenkint külön kis cserepekbe ültetjük és még egy ideig a melegágyban hagyjuk, hogy új gyökereket hajtsanak, ekkor a levegőhöz szoktatjuk őket. A gyökérbe ojtásnak legalkalmasabb ideje december és január hónapokban van; a gyökereket, mint már említettük

összel szedjük, valamint a nemes vesszőket is azokról a fajokról, melyeket szaporítani akarunk; ugy a gyökereket, mint az ojtóvesszőket használatig nedves homokban tartjuk. A most ismertett ojtásra minden rózsza alkalmas, még olyan is, mely dugványokról nem igen jól növekszik, mint pl. a mohi rózsza. Hogy az ojtásnak ezen módja jó, arról egy kísérlet után bárki meggyőződhetik.

* **A rózsapenesz ellen.** Verdier rózsakertész már évek óta következő szert használ jó eredménnyel. Egy vasfazékba 250 gramm kénvirágot, ugyanennyi oltott meszet tesz s 3 liter vizet önt rá, az egészet folytonos keveréssel mintegy 10 percig forralja, azután lehűti s mintán egy ideig állni hagyta, a tiszta folyadékot üvegekbe tölti s ezeket jól bedugaszolja. Használat czéljából 1 litert ebből a folyadékból 100 liter vízzel kever össze. A penészes rózsákat esténként fecskendezi meg vele. A ki e folyadékkal mindjárt tavaszkor, midőn a hajtások még csak 5 cm. hosszúk s a penész még nem mutatkozik, fecskendezi meg a rózsátókat, biztos lehet felőle, hogy nem is lép fel. Kétszer-háromszor megfecskenedezvén e folyadékkal a rózsákat, a penész elmúlik. A folyadék jól bedugaszolt üvegekbe évekig megtartja hatását.

* **A pormész használata a mezőgazdaságban.** A teljesen porrá mállott égetett meszet már nem tekinthetjük oltatlan mesznek, mert azt, amit az oltásnál rövid idő alatt érünk el, itt lassan a levegőben levő nedvesség végzte. Ezt a pormeszet a mezőgazdaságban többféle czélra használhatjuk. Vízrel és kevés agyaggal vagy marhavérrel keverve a fák bemázolására használhatjuk a fagy ellen, valamint a moha és rovarok elpusztítása végett, ha kissé sűrűbben a fa gyökérnyaka köré hintjük, a vértetük és más rovarnak felmászását akadályozza meg. A kerti ágyakról elűzi a kártékony esigákat. Igen ajánlatos a komposzt-készítéshez is. E czélból rétegenként kell a többi trágyára borítani, a hol aztán a tápanyagok átváltozását és felosztását mozditja elő jelentékenyen porhanyit és melegít, a még

benlevő esiraképes gyommagot megöli s a kártékony rovarokat ártalmatlanokká teszi. A meszet közvetlen trágyázásra is használhatjuk, különösen savanyu humuszalajnál és igen nehéz hideg földnél. Ott kevésbiti a káros hatásu savat s előmozditja a humusz felbomlását, itt porhanyit és melegít s részben a parlagot is pótolja. A meszszel megtrágyázott földből mosh és sóska kipsztl. Sovány földben nem sok hatása van. Mert maga a mesz csak igen meszszegény földben jön, mint tápanyag tekintetbe, minden más esetben csak abból állt jó hatása, hogy már meglévő, de a növények számára hozzá nem férhető anyagokat felold, úgy, hogy a gyökerek felszívhatják. Aki tehát csak meszszel trágyázna, annak földje csakhamar felmondaná a szolgálatot, mert a mesz a közmondás szerint az apákat gazdagítja, a fiukat szegénységre juttatja. A meszet soha sem szabad úgy a trágyára hinteni mint a gipszet, mert éppen ellenkezően hat, az ammoniakat nem köti le, hanem kifűzi a levegőbe. A komposztban, a hol minden szerves anyag mindig földdel van betakarva, ez nem volna baj, mert a föld felfogja és leköti. Ezért légmentartalmu anyagokat soha se keverjük össze meszszel, de hamuval se, mert ebben is mindig van egy kis mesz.

* **Kereskedelmi forgalom Bulgáriával.** A bolgár vámhivatal kimutatása szerint Ausztria-Magyarország ki vittele Bulgáriába és Kelet-Ruméliába 1886-ban 6,750,000 frt értéket képviselt. Ausztria-Magyarország a Bulgáriával kereskedelmi viszonyban álló országok közt első helyet foglal el.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 4121—1887.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság köz-hírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtható 78 frt 68 1/2 kr töké, ennek 6% kamatai 12 frt 34 kr költségkövetelésnek kielégítése végett, végrehajtást szavavédők Pópa Zsuzsánna Avram Györgynek, Pópa Iláná kiskoru Mesla Mari, Ogmán Nikulájné, Mesla Anika, Juon és kiskoru Nikulájnak a vadvermi 27. sz. telekjegyzéknyelben A+ 1-4. rendszám alatt foglalt fekvéséi 1042 frt megállapított kikiáltási árban Vadverem község előljárási helyiségében.

1888. évi február hó 6-ik napján délelőtt 10 óraker tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak. Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után 30, 60 és 90 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz fizetni.

Különbben az árverés megállapított feltételei alólírt tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Vadverem község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól Nagyenyeden, 1887. október 30-án

Szám 59—1888.

közig.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérmegye magyarigeni szolgabírói járásba bekebelezett SÁRDI körjegyzői állomás, a melyhez Ompolyicza tartozik, elhalálozás folytán üresedésbe jövén, betöltése czéljából, melylyel 470 forint évi fizetés van össze-kötvé, pályázat hirdettetik.

Fölhivom pályázni ohajtókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ában előírt okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi február hó 9-ig bezárólag alólírthoz adják be.

A választás f. évi február 11-én d. e. 9 óraker fog megtartatni Sárdon a körjegyzői irodában.

Alsófehérmegye magyarigeni járás főszolgabírójától

Magyarigen, 1888. január hó 10-én.
Köblös Miklós,
főszolgabíró.

1-3

Figyelmeztetés!

A nagyenyedi ref. és luth. egyházak közös tulajdonát képező, u. n. Jánovszki-féle várkerületi házastelek, folyó 1888. évi ápril 24-től kezdődőleg, egy vagy több egymásután következő évekre bérbe adandó. A nyilvános árverezés

február 16-án délután 3 óraker

fog megtartatni helyt a bérbe adandó épület szobáiban.

A bérlet feltételei Szilágyi Farkas lelkész lakásán előlegesen is megtekinthetők.

Nagyenyed, 1888. január 13.

Szilágyi Farkas,
közös bizottsági elnök.

2-2

A művelt magyar hölgyközönség számára ajánlatik

I. „MAGYAR HÁZIASSZONY“

háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap. — A magyar hölgyek ezen szaklapja nagy elterjedésnek örvend a társadalom minden rétegében. Képviselet a nők összes érdekeit, hasznos tanácsokat ad és kellemes szórakozást nyújt akkor, midőn a nő elvégezte házi teendőit. Iránya olyan, hogy a család minden tagja, a serdülő leány, a fiatal menyecske, a szerető anya, a gondos háziasszony és az öreg anyóka egyaránt élvezettel olvashatják. A csinos kiállítású lapnak előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalához intézendők és a hó bármely napjától elfogadhatnak.

A „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatala mutatószámokat ingyen és bérmentesen küld mindazoknak, kik ez iránt hozzá — legelőszertűben levelező lappal — fordulnak. E szaklapnak egy magyar háznál sem szabadna hiányozni, mivel utmutatása szerint több száz forintot lehet a háztartásban megtakarítani.

A „Magyar Háziasszony“
kiadóhivatala Budapestben, nagy-korona-utca 20. sz.

II. MAGYAR HÁZIASSZONYOK NAPTÁRA.

1888. évre a legértelmesebb naptár. Ára fűzetben 1 frt, diszkötésben 2 frt, ajánlott küldéssel 20 krral több. Megrendelések legelőszertűben postautalvánnyal a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalához:
Budapestben, V. ker. nagy-korona-utca 20. sz. 5-5

Hirdetmény.

Az ALVIN CZI EV. REF. EGYHAZ templom fedele és mennyezetének teljes megújítására

1888. év február hó 15-ig

nyilvános árlejtési pályázat hirdettetik.

Felhivatnak az építés keresztlvitelére vállalkozók, hogy nevezett egyház lelkései hivatalában levő tervrajz megtekintése s ugyanott a bővebb felvilágosítások megszerzése után, pályázataikat a kitett határnapig adják be.

Alvincz, 1888. január hó 18-án.

Székely Lehel,
egyházi jegyző.

Sz. 120—1888.

j. ig.

Arverezési hirdetmény.

A DIÓD község alsó részén s a BETH-LÉN-FŐISKOLA tulajdonát képező

KÉT KÖVÜ LISZTELŐ MALOM

f. évi január hó 30-án hétfőn d. e. 11 óraker a főiskola jóságigazgatósági irodájában évi 200 frt kikiáltási árral árverésen fog

három, esetleg hat évre haszonbérbe kiadni.

Arverezők 10% bánatpénzzel jelentkezzenek.

Feltételek megelőző napon irodámban megtekinthetők.

Nagyenyeden, 1888. január hó 23-án

Splényi Henrik,
jog- és jóságigazgató.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja a

Képes Családi Lapok

1888-ik év január hó 1-én

A TIZEDIK ÉVFOLYAMANAK

második negyedébe lép. A „Képes Családi Lapok“, mint társadalmi, szépirodalmi s ismeretterjesztő hetilap, eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar nemzeti köznevelődésnek, ma azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar művelt családoknak. Változatos, élénk s a legszigorubb kritikát is kiálló olvasmányai a legjelesebb magyar írók tollából erednek s a külföldi irodalomból csak a szinaranyat mutatják be az olvasó közönségnek. A gondos élénk szerkesztés, az izléses és díszes kiállítás, az eszme és az érzelme nemesítő tartalma, a jó izlés, a legjelesebb külföldi lapok képeivel versenyző művészi kivitelű képek: szellemi kincsé avatják minden számát.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára: Egész évre 6 frt, Félévre 3 frt, Negyedévre 1 frt 50 kr.

Előfizetéseket elfogad minden hazai könyvkereskedés.

Mutatvány-számokat ingyen és bérmentesen küld a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Budapestben, V. ker., nagy korona-utca 20. sz. 5-5

Nyomatott Wokál János gyorssajtóján Nagyenyeden, 1888.